



Vilhelm Birkedals prædiken 23. søndag efter trinitatis

Taler

Vilhelm Birkedal
Valgmenighedspræst

Dato

11. november 1849

Sted

Ryslinge Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 22, vers 15–23

1 Hvilket Hjertepræg vil Du bære?

Vi have hørt i Dagens Evangelium, hvorledes den Herre Jesus fristedes af Pharisæerne, men ogsaa hvorledes Herren afviste Fristelsen og vandt en glimrende Seier, saa at Fjenderne maatte liste sig slukørede bort, ikke med „flyvende Faner og klingende Spil“, men berøvede deres Skyts og Vaaben. Han viste dem paa Skattens Mynt den Keisers „Billede og Overskrift“, hvem de for deres Synders Skyld havde maattet bøie sig for og svoret Troskab, og som de altsaa vare pligtige at give Told og Skat, medens Han tillige mindede dem om, at de havde en anden, høiere Konge og Keiser, hvem de skulde give, hvad Hans var. — Jesus gjør da her en Skilsmisse imellem to Riger i Keiserens og Guds. men igrunnen forudsætter han ogsaa en Forbindelse imellem dem, saaledes at det ene ikke udelukker det andet, men kan venligen forliges dermed. Det see vi deraf, at Han formaner til baade at give Keiseren hvad Keiserens er, og at give Gud, hvad Guds er, hvad Han jo ikke kunde, dersom det at give Skat til den Ene var en Utroskab mod den Anden. — Forskjellen imellem det jordiske og det himmelske Rige er da ikke en Forskjel som imellem „Ja og Nei“, imellem Sandhed og Løgn, imellem Retfærdighed og Uretfærdighed — en saadan Forskjel er der imellem Guds Rige og Djævelens eller denne Verdens Rige —; men Forskjellen er som imellem det Evige og det Timelige. — Man har fra gammel Tid af i „Skattens Mynt“ søgt og fundet et slaaende Billede paa den Skat i Aandens Verden, som vi skulde give Gud Herren.

Det er Hjertet herinde, som er den forunderlige Mynt og Penge, som bærer den Konges Billede og Overskrift, som fra først af har dannet den og sat den i Omløb og Gang: Det er Guds Billede; thi vi ere jo „skabte i Hans Lignelse,“ og

Hjertet er Det I vort Væsen, som, skjøndt afslidt i Verdens Tjeneste og tilsudlet af Syndens Smuds, dog endnu bærer Præg af Guds almægtige finger i den dybe Længsel efter at hvile hos den levende Gud, i de stærke Rørelser af Hans
30 Hellighed og Retfærdighed, i den Kjærlighedsdrift som vel er trængt tilbage, men dog stundom bryder fremmed Vælde. Og, naarvi formedelst Troen gribe vor Daabs Naade, — ak, da føle vi det, At Prærget bliver fornyet, at Hjertemalmen smeltes om og faaer et nyt et friskt Præg, at Billedet af den store Myntmester tvdeligen træder frem i sine skarpe Omrids. Ja, i de benaadede
35 Timer, naar Herrens Aand var over mig og Hans Kærlighed rørte min Sjæl, i de salige Timer, naar det gaves mig at kunne bede i Jesu Navn, og denne Verden svandt hen og jeg stod for min Faders Ansigt og talte med Ham som et kjært Barn taler med sin Fader: i de rige Timer, naar Ordets Vinger bar mig midt ind i Guds Rige, og Menighedens Sang omsusede mig, — i saadanne Timer fornam
40 jeg det tydelige«, at Guds Billede var præget i mit Hjerte, og jeg læste Overskriften paa Hjertepengene: „Herren fjender Sine,“ og da var det mig let at give min Gud denne Skattens Mynt, som han krævede! — Men der er en anden Side af denne Hjertets Mynt. Vi ville her ikke tale om, at Djævelen ogsaa kan skrive sit Billede og Overskrift paa Hjertet, og, ak, han har kun gjort det hos alt
45 for Mange, har selv Hos de Bedste iblandt os kun altfor mange af sine Skrifttegn herinde; men det er ikke en anden Side men hans Maade er at udslette Guds og sætte sit Billede istedetfor. — Her ville vi tale om, hvad der isandhed er skrevet af Guds egen Finger. Ligesom Gud Herren har oprettet sit store, salige Rige, hvis lydige Borgere vi skulle være, saaledes er det ogsaa Hans Orden, at vi alle
50 skulle være Borgere i et jordisk Fædreland, og givet os et særegent Præg og en særegen Folkeand efter den Menneskestamme, hvortil vi høre.

Dette er Folkelighedens Præg og Stempel, som staaer paa den anden Side, og som vel er forskjellig fra Guds Billede, men som dog ikke er uforenelig dermed,
55 skal adles deraf, men kan ogsaa adskilles derfra. — Ja, have vi ikke ogsaa i lyse Øieblikke fornummet, at denne Folkeand blev ret levende i os, at Fædrelandets livsalige Billede, tegnet paa vore Hjerter, traadte klart frem for Sjælens Øie. Især i disse sidste Tider. Da vi horte, at Jetteknoppen i Vold, Meeneed. Løgn og Foræderi væltede sig over »Danmark deiligst Vang og Vænge“, og truede med
60 Skjændsel og Fordærvelse, — ak, hvad saae Du da herinde? Et Billede af dit Fædreland, Du bar ligesom Danmark i Dit Hjerte — da blev Overskriften: „Dansk“ tydelig at læse, og kun en Træl eller en Nidding læste ikke dette Navn. Da Budskabet lod om, hvorledes det danske Blod var rundet i Strømme histnede, rundet, som det syntes forgjæves, og vore Brødre langsomt og med

bøiet Sind havde maattet rømme deres eget Land, forfulgt af de fremmede Ransmænd — hvi blødte da dit Hjerte, hvi rullede Blodet ligesom i store, stærke Dønninger i dine Aarer? Det var, fordi Du var Dansk, fordi der paa Hjertets ene Side var afpræget Billedet af dit Fædreland, fordi Folkeanden havde ogsaa sin
70 Lod i Dig. — Og, da Seiersbudskabet lød, at Herren havde givet Dannebrog Seier, at der var skeet et Dommedagslag midt ind i Forrædernes Skare, — hvi svulmede da Dit Bryst? O, fordi Danmark var dit Land, fordi dets Hæder og Seier var Din, og Billedet herinde løftede sig frem og blev levende. — Og skulle vi troe, at disse to Præg udelukke hinanden? Nei, nei — Herrens Finger har selv
75 indpræget dem begge, og Han siger i dag: „Giver Kejseren, hvad Keiserens er, og Gud, hvad Guds er?“ Altsaa: Giv dit Fædreland, hvad der kan fordre, giv Gud, hvad Han kræver! — Men er der end ikke nogen Modsigelse imellem disse to Ting, vi skulle dog alligevel vide at gjøre Forskjel, og vi kunne gjøre enten den ene eller den anden Overskrift til vort Livs Løsen. Ja, ville vi noget Ædelt og
80 Dygtigt, da maa enten det Ene eller Andet spille Hovedrollen, og derfor spørger jeg Dig! Hvilket Hjertepræg vil Du vel helst bære?

Fremfor Alt maa jeg indskærpe, at Dit Væsen, Dit Forhold og Din Færd maa være i Sandhed, og at det, Du vil udvortes gjøre gjaldende, det maa ogsaa
85 indvortes være Liv og Virkeligved hos Dig, ellers bliver Du værre end Intet, bliver, bevidst eller ubevidst, Løgnens Træl og Drabant. Og saadant er Gud Herren en Vederstyggelighed. — Saa spørger jeg Dig da: Hvilket Hjertepræg vil Du bære? Du svarer nu strax: „Herrens!“ Hans Billede og Overskrift herinde vil Du, skal være en Betegnelse af din hele Grundretning. Er det da ogsaa Sandhed
90 med denne Paastand? Der er en falsk, en løgnagtig Christendom, ligesom der er falske Mynter, falske Specier. En falsk Mynt kan til Skuffelse have udpræget paa sig Kongens Billede og Overskrift paa Fladen, men den bestaaer af et heelt andet Metal end den ægte; naar Du lader den klinge, da kan Du høre det paa Klangens, at den er uægte; thi dens Klang er død og træg og dump, ikke fyldig og levende.
95 — Paa Klangens skal Du ogsaa kiende den falske Christendom fra den ægte. — Jeg seer ud over Menneskens Børn i vort Fædreland: jeg seer at de ere døbte, at de ere konfirmerede, at de gaae i Guds Huus og til Guds Bord og have adskillig Kundskab i Christdommen. ligesom de have adskillige christne Talemaader i Munden — forsaavidt bære de jo det christne Præg tilskue. Men, naar jeg saa
100 igjen seer deres Liv næsten saa ganske hildet i Verdens Baand, seer, at der saagodtsom slet ingen Forskjel er imellem saadanne Christnes Liv og et Hedningeliv, idet de bande og sværge, tale "gjækkelig Snak og letfærdig Skjemt," lyve og bedrage, lægge an paa forfængelig Ære, kives og forbiittres over denne

105 Verdens Ting; — naar jeg seer, at der er ingen Kraft og Skjønhed, er ingen ret
opoffrende Kjærlighed for Gud og Brøderne, ingen Villighed til at bære Korset,
at fornægte sig selv for Herrens Skyld, — skal jeg saa sige, at det er Sandhed med
det Billede, de ellers ved Daab og i Kirken og ved enkelte høitidelige Lejligheder
110 vise frem?' Nei, nei, siger jeg Eder, det er en falsk Penge! — Et Guds Barn
bekjender sin Herre „under godt Rygte og ondt Rygte“, — men jeg seer mange
saakaldte Christne skamme sig ved Ham, som ikke skammede sig ved dem, seer
dem hverken kunne vidne om den christne Troe, fordi de have ikke dens Kraft,
eller ville vidne om den, fordi de ere bange for at støde an og fornærme den usle
Verden, — er saa del Christendom? — Et Guds Barn har aandelig Erfaring,
115 veed, hvad det vil sige, at, „Kjødet strider imod Aanden,“ kjender hiin Jacobs
Kamp med Herren om Livets Krone, om den evige Velsignelse, et Guds Barn
forstaaer de to Ord! Synd og Naade, har erfaret Syndens Jammer og Naadens
Salighed i Christo, — men naar jeg saa seer utallige saakaldre Christne, af hvis
Ord og Færd det tydeligen spores, at de slet ikke have nogen Erfaring i aandelige
120 Ting, slet ikke kjende Kampen, som blive stumme og piinagtigt stemte, naar
saadanne Ting bringes paa Bane, hvis Ord og Talemaader falde som tunge Stene
til Jorden, og ikke flyve som Fugle til Himlen i Jesu Navn —, mon jeg saa ikke
med det Samme fornemmer den falske Mynts hæse, klangløse Lyd? — Et Guds
Barn har Haab, et Haab, som overflyver alle Bjerge, alle Grave — men naar jeg
125 saa seer, at de fleste Menneskers Haab er bygget paa et: „Maaskee“, naar jeg seer,
at de i de gode Dage igrunden slet ikke bryde sig om at haabe paa noget Bedre
end denne Verden, i de onde Dage ere heelt mistvivlende og forsagte, uvisse om
Nøden kommer fra en Fader eller fra en blind Skjebne, seer dem i Døden uden
levende Fortrøstning, idet deres hele Haab indskrænker sig til dette! Maaskee
130 bliver jeg salig! — er da dette Christendom i Sandhed? — Ja, naar jeg seer og
hører den hele uchristelige Tankegang, som aabenbarer sig hos de Fleste,
hvergang de ret, uhildede og uforstyrrede af fremmende Hensyn, komme til at
udtale sig, en Tankegang, der f.Ex. giver sig tilkiende i Ordsprog som disse:
„Enhver er sig selv nærmest“, — „Enhver bliver salig ved sin Tro“, — "det gaaer
135 ikke saa haardt til, som Præsten prædiker" o. s. v. — mon da en saadan
Christendom kan bestaae for Sandhedens Domstol? Der er ingen Klang i det
Alt sammen; det er, som om naar Man slaar paa et Bræt, ikke som naar Man
rører paa Harpestrengene. —

140 O, kiære Venner! hvilken Usandhed og Løgn ligger der dog ikke i dette
Christendoms-Væsen! Men ikke mindre — hvor daarligt og eenfoldigt er det
ikke, saaledes i sit ganske Liv at gaae og spille Komædie baade med Vorherre og

sig selv? — Ikke sandt. Du holder paa Christendommens Navn, paa din Daab,
145 din Kirkegang og Altergang, fordi Du har en Forestilling om, at Christi Navn vil
kunne hjælpe Dig, naar intet Andet i Verden kan gjøre det Men hvad nu, naar
det kan vises Dig, at Du slet ingen Gavn har deraf, men igrunden kun
fortærende Plage? — Du kan jo dog vel forstaae, at, hvad der virkelig skal kunne
hjælpe Dig, det maa selv være en Virkelighed: en Skygge, et afmægligt Spøgelse
150 kan dog umuligt staae dig bi i nogen alvorlig Kamp, og skaffe dig nogen Seier
over en virkelig Fjende i Liv og Død. — Eller troer Du, at Gud i Himlen er en
saadan Drømmegud, at Han tager tiltakke med Skygger, tager tiltakke med
Navnet uden Gavnet? — Og har Du ikke alt tidt nok fornummet det her i
Livet, at denne falske Christendom bringer Dig slet intet Andet end Pine og
155 Plage? Hvad Glæde har Du af Din Christendom? Ak, den er Dig jo kun til
Byrde? Saa lidt Du end beholder af den, denne lille Rest maner Dig dog om en
Fordring, din Herre har til Dig, — er det en Glæde at have en saadan evig Maner
og Kræver, hvis Krav Du dog aldrig vil fyldestgjort? Naar din Hustru eller dine
Børn vil tale til Dig om Christendommen, ikke sandt? da kjedes, da væmmes
160 Du, da kan denne Tale, dersom den bliver noget langvarig, drive Dig bort fra
Huus og Hjem, for paa andre Steder at søge anden Opmuntring. Er det ikke en
Latterlighed saaledes at maatte flygte for sit eget Navn, og dog at holde fast paa
det Navn, der volder saa stor en Plage? Er det ikke en Latterlighed selv at lønne
sin Plager, naar Man kan blive ham qvit? — Hvad Lys har Du af din
165 Christendom? Du har kun Mørke. Din Christendom opklarer Dig ikke een af
Menneskelivets Dunkelheder, besvarer ikke eet eneste stort Spørgsmaal, løser
ikke een eneste Gaade, saaledes at Du turde døe paa en evig Sandhed, — og hvad
Under? kun Livet er Lysets Moder, og din Christendom er ikke Liv, men Død. I
et tyst Mørke raver Du, igrunden mere trøstesløs end den hedenske Sjæl, der dog
170 har en Troe at støtte sig til i Lidet og i Døden. — Hvad Kraft har Du af din
Christendom? Slet ingen, men kun elendig Afmagt. Du seer det jo: ikke een Seir
kan Du vinde: hver Dag det samme jammerlige Væsen, den mindste Lidenskab
bliver din Herre, den ringeste Fristelse kan Du ikke bestaae, ikke en virkelig
Opoffrelse kan Du gjøre for den Herre, der offrede Alt for Dig, og hvis Navn
175 Du roser Dig af at bære. — Hvad Trøst har Du i Døden af Din Christendom?
See, Du ligger bleg og mødig paa Sottesengen, — ak, er det da ikke en gyselig
Spot over Dit hele Liv, over Din Sjæl, naar det maatte hedde med Sandhed om
Dig! Her hviler et Menneske, som trøster sig med, at han formedelst sit christne
Navn skal indgaae i Himmeriges Rige. Han beraaber sig paa sin Daab, sin
180 Christendom, Rigtignok lovede Gud ham kun Børneret i sit Rige paa de
Vilkaar, at han skulde forsage Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans

Væsen, — og han forsagede ikke, tvertimod gik han alle sine Dage i Verdensfyrstens Ledebaand — at han skulde „troe paa Fader, Søn og
185 Helligaand,“ — og han troede ikke, gav ikke sit Hjerte hen til denne treenige Gud, tvertimod, han gav det hen til Verden men trods alt dette, har han alligevel den Fortrøstning, at han, som kun legede med Christendommens Skal, men aldrig smagte dens kjerne, alligevel skal blive salig, fordi han heed en christen, var døbt, gik i Kirke og til Alters. Nar det dog ikke en skjærende Spot, om dette
190 skulde siges ved din Sotteseng? — Men giver din Christendom Dig ingen Glæde, intet Lys, ingen Kraft, ingen Trøst, — saa har Du jo slet intet Gavn af den, men lgrunden kun Pine og Plage, og saa seer jeg ikke rettere, end at det er Daarskab og Dumhed at holde paa en saadan Christendom, ret ligesom Børn, der lege Keiser og Konge i Pjalter.

195

I, mine Brødre og Søstre, I, som alle ere skabte i Sandheds Guds Billede! gyser I dog ikke ved at tænke paa al den Usandhed og Løgn, som gaaer under Christendommens hellige Navn? — I ville maaskee svare: Men, er der end meget Usandt, er der end meget Daarligt og Latterligt i denne falske
200 Christendom, — Skade gjør den dog ikke, men dog maaskee noget Gavn; thi den vedligeholder dog en Bevidsthed om den høiere Magt, som er over Livet, den afholder dog maaskee hos Mange saa store, grove Overtrædelser, og holder dog mange fordærlige Lidenskaber i Tømme. — Hertil siger jeg: Løgn kan aldrig virke velgjørende, og, vil Du gjøre Evangeliet til en Lov, og betragte det
205 som Klogskab, at holde sin Haand over denne falske Christendom, fordi den kan gjøre Nytte som en Skrærmsel og Fugleskræt, saa ligger der visseligen en Forbandelse deri, som i Alt, hvormed Man bruger en Ting lige tvertimod dens Hensigt og Bestemmelse, hvad Du prøver paa ved at gjøre det usigelig velsignede Frelsens Budskab om Naade og Forbarmelse i Christo Jesu med dets Mildhed og
210 Kærlighed til et strengt og afskrækkende Bud med Tvang og Svøbe. Ja, jeg siger Dig: med denne falske Christendom bliver Du ingenlunde bedre, men tvertimod værre, end Du uden den vilde være bleven. — Ikke blot er det klart ifølge det Helliges eget Væsen, at hver den, som nærmer sig til det med vanhelligt og verdsligt Hjerte, kommer derved længere bort fra Vorherre, end
215 han før var — hvad jo tydeligt ligger deri, at Jesus vil være ikke blot „til Opreisning, men til Fald“, at Den, som æder og drikker Herrens Blod uværdelig æder og drikker sig selv til Doms“ —; men vi kunne jo ogsaa paavise det i mange enkelte Forhold. For blot at nævne nogle saa Exempler, saa spørger jeg Dig: Naar Du ikke tager i Betænkning med dette falske Væden at bedrage din Gud og
220 Herre, som Du siger, at Du vil tjene, mon Du da skulde være saa betænkkelig ved

at bedrage Dine Medmennesker med Falskhed og et paataget hykkelsk Skin,
eller mon al den Forstillelse og alt det søde Væsen, der uden Sandhed har
forgiftet vort Selskabsliv, mon det ikke finder sin dybeste Grund i hiint usande
225 Forhold til vort Livs Gud? — Naar Du er utro imod din Konge histoppe, og
hver Dag forholder Ham „Told og Skat“, ja, vil smugle det syndige Kjød og Blod
ind i Hans Kirkestad under Christendommens Stempel. — mon Du da skulde
være saa samvittighedsfuld imod din jordiske Konge, mon Du da ikke ogsaa
skulde være saare villig til al liste Dig fra at erlægge „Skattens Mynt“ til Ham, og
230 indsmugle forbudne Varer igjennem Hans Porte? — Naar Du ikke vil indstille
Dig til at gaae i Leding for det himmelske Riges Grændser paa „Hærskarernes
Herres“ Bud, ikke vil stride under det store Korsbanner for Ærens Krone, —
mon Du da skulde gjøre Dig saamegen Samvittighed af paa allehaande snilde
Maader at unddrage Dig for at stille Dig i Rækken med dit Lands Sønner, at
235 værne om vor Odel og Eie, og lade Andre bløde for Dig? — Kort sagt, er Du
uærlig, trædsk, uretfærdig mod den Gud, Du foregiver at tjene, saa vil Du ogsaa
blive uærlig, trædsk og uretfærdig i dit Forhold imod Mennesker; thi denne
Løgnagtighed i vort Grundforhold til Himlen, den forgifter og besudler alle
vore Forhold paa Jorden.

240

Saa er det da mit Raad til Eder, kjære Venner! mit kjærlige Naad, at dersom I
ikke ville have Andet af Chistendommen end Navnet, at I da kaste ogsaa dette
Navn bort, thi det er Eder sandeligen ikke til Velsignelse. Jeg veed det vel, at I er
ikke alene om Skylden; thi Konger og Fvrster have, maaskee i en god Mening,
245 men sandeligen med ringe Forstand paa Aandens Rige, fra gammel Tid baaret
sig galt ad, ved at tvinge Folk til Daab og Christendom. Men nu er Dørene
aabnet, nu kunne Dannemænd uden at lide Skade i deres borgerlige Stilling, give
Sandhed Æren i dette Stykke. saa nu have vi slet ingen Undskyldning mere. om
vi blive i Løgnen. Saa kaster dette falske Væsen bort, og viser ikke længere den
250 Side af Hjertets Mynt frem!

„Du Mand, Broder! hvad skulle vi da gjøre?“ saa spørge I. Jeg svarer: Vend den
anden Side af Hjertet frem, der bærer Folkelighedens Billede og Overskrift, og
lad Folkeaaenden svæve derover og Fædrelandskærligheden gaae tilbunds deri!
255 Jeg skal sige Eder, hvad I derved kunne opnaae, hvorvidt I med disse Eders
naturlige Kræfter kunne komme. Der er en borgerlig Retfærdighed, hvad
Luther kalder den, som kan blomstre uden Christendommen, at I gjøre Ret og
Skjel, ere gode Ægtefæller, gode Tjenere, skikkelige Borgere o. s. v. Men I kunne
opnaae endnu mere. Der er en Glæde i en menneskelig ædel Gjerning, i at

bidrage, om og kun lidet til det samfunds Vel og Lykke, hvori vi fik vor Plads; der er en Glæde over Fædrelandets, over Danmarks Skjønhed, Kamp og Seier, Velfærd og Velsignelse — denne Glæde kunne I opnaae, naar I ret i Kjærlighed og med villig Opoffrelse blive levende Lemmer paa Folkelegemet. Der er et Lys
265 der opgaaer for danske Mænd og Qvinder, naar de følge med Aand og Liv Krønikens Spor igjennem Tiderne, et Lys, del glimter fra Hedenold indtil vore Dage, og forlyster Sjælen, naar den seer, hvad det danske Folk har udrettet og skal udrette. Dette Lys skal straale for Eder og tænde Gnister ogsaa i Eders Sjæle. — Der er et Liv og en Varme, som gennemgløder Hjerterne, naar man med
270 Aandens Øren fornemmer Skjaldenes Sange om det Høie og det Dybe, som er skeet paa Jorden, er skeet udenfor og indenfor i det Dunkle. Dette Liv og denne Varme kan blive din Eiendom, naar Du lader folkeandaen leve i Dig. — Der er en Kraft til at gjøre Offere for det Land, der fostrede os, en Kraft, der boer i Folkeandaen, og som ogsaa kan hæve Dig ud af din snevre Kreds, og gjøre Dig
275 stærk til at virke Stordaad for dit Land og Folk. — Der er et velsignet Eftermæle, som omkranser alle dem, der vare Danmarks ægte Børn, ikke blot Konger som Frode og Rolf, ikke blot Dronninger som Thyra og Dagmar, men ogsaa alle trofaste danske Mænd og Qvinder, der elskede Fædrelandet og gjorde en god Gjerning i dets Tjeneste. — See, alt dette kan ogsaa Du opnaae ved i Sandhed og
280 Ærlighed at lade Danmarks Præg og Billede straale i dit Hjerte, og blive synlig i din Færd og dit Forhold, og, sandelig, dette er ikke foragteligt, men skjønt og godt; thi det er ikke Andet end, hvad Herren selv siger: „Giver Keiseren, hvad Keiserens er.“ Men dette kunne I ikke ret opnaae, dersom I ville vedligeholde hun falske Christendom; thi, sandelig, sandelig? er Du falsk imod Gud, bliver
285 Du det ogsaa imod Danmark, og kan da ingen Glæde, intet Lys, ingen Kraft, intet velsignet Eftermæle erlange.

Men alt dette kan ikke gjøre Dig salig. Det er kun en jordisk Gjerning, en jordisk Glæde, et jordisk Lysen jordisk kraft, som aldrig kan føde Himmerigets
290 Herlighed af sig, og den Løn, Du derfor faaer, den er indskrænket til Jorden, til den velsignede Ihukommelse heneden. Jeg har idag advaret Eder mod Løgnen, og mindet Eder at kaste et Navn bort, naar I ikke havde eller vilde have mere end Navnet; men jeg har ikke advaret Eder imod Sandheden, ikke raadet Eder at kaste Christendommen bort, naar den er virkelig i Eder. — Og jeg kan ikke gaae
295 bort fra Eder i denne Stund, uden at give det himmelske Fædreland Vidnesbyrd, uden at besværges Eder: „Lader Eder dog for lige med Gud!“ Vil I frelses, — saa bliver Christne i Aand og Sandhed, saa lad Guds Billede og Overskrift formedelst Troen paa Christum blive ret klart og tydeligt paa Hjertemynten!

300 Jeg opløfter min Haand og vidner! Der er ingen anden Salighedsvei end „Jesum
Christum og Ham korsfæstet,” er Christi Tro ikke Veien til Guds Rige, saa veed
jeg slet ingen anden. Jeg vidner det: I al min Ringhed og Besmittelse, tør jeg dog
sige: Ikke for Alt i Verden vilde jeg miste mit Christen navn og min Christen
tro! Jeg vidner, at saa skjønt end „Danmark, deiligst Vang og Vænge” staaer for
305 mit Øie, — Fædrelandet histoppe staaer for min Sjæl i en Glands, som ingen
Sammenligning taaler!

Ja, skjønt er Danmark med dets Agre og Sletter, Skove og Søer, og just i disse
sidste Dage har jeg fornummet det, hvor usigeligt kjært dette mit Fædreland er
310 mig — men skjønnere er Guds Rige, det store Frelsens og Salighedens Land, der
„rummer os selv da, naar Verden har skilt os ad,” det Rige, der „er Retfærdighed,
Fred og Glæde, i den Helligaand”, — og jeg har just ogsaa i disse sidste Tider
erfaret det, hvor uendeligt saligt det er at være indlemmet i et saadant Rige, hvor
der er Sikkerhed og Fred for alle Ransmænd og Fjender. — Skjøndt er det
315 danske Modersmaal,

„Sødt i Lyst og sødt i Nød,
Sødt i Liv og sødt i Død,
Sødt i Eftermælet,”

320

og hvor ofte har dets velsignede Klang og Tonefald „i Mund og Bog” husvalet
mit Hjerte, vugget min Sjæl til Roe og Hvile og opflammet den til Kraft og
Daad? — men skjønnere er dog det christne Brodersprog fra hiin første
Pintsedag med de glødende Tunger og med de milde, velsignede Toner, det
325 Sprog, hvormed min Herre og Frelser tog min gradende Sjæl paa sine Arme og
talte den evige Fred med Syndens Forladelse ind i mit bange Hjerte, saa jeg
maatte smile igjennem Taarer, det Sprog, hvormed Han rev min Aand med sig
til Kamp for det evige Liv; det Sprog, som Guds Børn forstaae, naar Aand taler
til Aand, Hjerte til Hjerte, og hvori der er en Klang af Engletoner, det Sprog,
330 hvormed en jublende eller bedøvet Sjæl taler til sin Fader histoppe i Bønnens
stille, rige Timer. — Skjønt er Havet, der belter sig omkring vore Øer og Lande,
det blaa Hav, „der skiller ad, for atter at forbinde,” de Danskes Vei til Roes og
Magt,” jeg kjender intet yndigere Billede af den arme Jord i Naadens Favn, og jeg
kan vel forstaae det, hvi danske Brødre efter lang Adskillelse fra Hjemmet i
335 fremmede Lande maatte briste i Graad førstegang de igjen saae Havet; — men
skjønnere end Billedet er dog den store Virkelighed selv, ja, skjønnere er
Naadens Hav, der breder sig imellem Himmel og Jord; og paa hvis Dyb

340 Kirkesnekken farer med de frelste Sjæle, ikke til „Roes og Magt,“ men til Liv og Salighed, og over hvilket man i benaadede Timer øiner Evighedslandet, som der synges:

„Saa blaalig sig hæver bag buldrende Strand
Det deilige Land.“ —

345

Kjært tilvisse er mig Dannefolket, det Folk af Brødre og Søstre, som med mig boe og bygge i Danmark, det Folk, hvis Aand jeg Føler røre sine Vinger herinde, hvis Hjerte jeg fornemmer slaae Kiærlighedsslag i mit Bryst; men kjærere er mig dog Guds Folk, det underlige lille Folk, adspredt gennem alle Tider, giennem
350 alle Lande, hvis Aand er den Helligaand, hvis Hjerte er Jesu Christi salige Hjerte. — Dyrebart tilvisse er mig Dannebroke, under hvis røde Dug med det hvide Kors danske Kjæmper og Helte have udført Stordaad til Fædrelandets Hæder, hvorunder det danske Blod er rundet, men hvorfra Seiersfuglen ogsaa ofte er fløiet ud over Landet med livsaligt Budskab; — men dyrebarere er mig
355 dog Golgathas Kors, hvor det største Slag stod og den største Seier er vundet, hvor Blodet flød, men blev en Livskilde for den arme Sjel, hvorfra Evangeliets Due fløi ud over alle Lande med velsignet Budskab, at nu var Fjenden besejret, nu var Ransmanden bundet, nu blev der Fred til evig Tid; dyrebarere er mig dog det Kors, hvorunder alle Christi Stridsmænd have kjæmpet imod Ormen i deres
360 eget Bryst og Ormen i Verden, og vundet de stille Seire i Aaandens Verden, hvorunder de have høstet Spot og Vanære paa Jorden, men vundet deres Navne indskrevne i Livets Bog heroventil, det Kors, hvorunder ogsaa jeg strider, og som vel trykker, men dog saligen forvisser mig om, at jeg er værdiget den Ære at være en af min Herres Stridsmænd. — Kjær er mig Dannerkongen, under hvis
365 Scepter vi have Frihed og Velvær, Sikkerhed og Glæde — men, saa kjær, at Ord ei kan udtale det, er mig Jesus Christus min himmelske Konge, der gav mig Love, men opfyldte dem selv for mig, der bestemte Straffen, men leed den selv for mig, der kalder mig til Kampen, og strider selv for mig, der giver mig sig selv til evig Liv og Salighed, Sikkerhed og Guds Børns herlige Frihed!”

370

Og derfor Venner, Brødre! bliver Christne i Aand og Sandhed; da vinde I Alt med dette. Thi vel kan Man være en dansk, naturlig ædel, opoffrende Sjæl uden at være en Christen, men en sand og stærk Christen i Danmark kan Man ikke være uden tillige at være en ædel, kjærlig Dannemand eller Danneqvinde. — Da
375 bliver det saa, at Danmarks gamle Vaaben med Løverne og Hjerterne, med dansk Kraft og dansk Kjærlighed bliver herinde stillet under Korset, under

380 Christendommens Præg og Stempel, og vort jordiske Borgersind bliver luttret
og forklaret af Livsvarmen og Livsstraalerne, der udgaae fra Naadens Sol, der
385 skinner over Hjertet. Saa giver nu Gud, hvad Guds er og Keiseren, hvad
Keiserens er! Amen i Jesu Navn Amen!

Kilde

385 Sex christelige Prædikener og tvende Gravtaler over faldne Krigere, H. Agervek m.fl. Odense, Den Miloske
Boghandel, 1850

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

390 23. søndag efter trinitatis, Den Første Slesvigske Krig 1848-1851, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener
fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/vilhelm-birkedals-praediken-23-sondag-efter-trinitatis>

395

400

405

410

415